

מועצת הפועלות (אסתר הלפרין). לפני חדשים

הוקמה המחלקה לפועלות, לאחר בטול של כשנתיים. סודרה מעין
מועצת פועלות (ע"י מינוי) במשק בית, מסעדות, אחיות, שרות
במוסדות, חופרות. נחאספה המועצת פעמיים, נבחרה מזכירות בת
חמש הסתאספת אחת לשבוע. הוחל בארגון משק-בית. מחוסר כפי
לא סודר מפקד כללי של עובדות משק-בית, אך ברשימה בארבע שכונות:
רחביה, בית-הכרם, חלפיות, רוממה, נסקדו 130 עובדות (בכללן גם
עובדות במסעדות כ-20), רובן - 80% - מהעדות המזרחיות, מהשאר
הרוב הן שמאליות. העובדות הן מגיל של 14-40. מספר השמאל
לא קוראים לאספה כללית. ממשיכים הרשימה. מהעובדות במשק בית
שנרשמו נמצאו רק 5 חברות בהסתדרות. מקבלות לרוב 2 לא"י לחודש,
לא עובדות לספה מעשר שקות, וגם יותר. על-פי רוב לנות בבית
העובדים.

הוחל בארגון אמהות עובדות. חבצו הקמה בית חינוכות.
עוסדים לסדר מספר האמהות העובדות, מספר הילדים וגילם, היחס
למוסד כזה. סודרה הרצאה רבקאי לאמהות על משחקי ילדים. יש
קבוצה של 30-40 אמהות הרוצות להחקשר בקביעות להרצאות אלו.
יש הצעה להכניס מספר אמהות למשחלה של רחל.

בבית חרושת פרומין עובדים 30 פועלים, מהם 11 פועלות
ו רק שתיים חברות בהסתדרות. בשיחת את הפועלות נשמעו מהן קובלנות
סרות נגד ההסתדרות שלא מגישים להן עזרה ומחוך כך לא נכנסו כחברות.
יש גם בית-חרושת ערבי לקופסאות, שעובדות שם כ-60 ילדות יהודיות

(עובדות גם ערביות) מבנות 8 ואילך (בניגוד לחוק 1) ועדת הפועלות ניפגשו עם עשר פועלות יותר גדולות ועומדות לסדר שם איזו פעולה. בלשכת העבודה רשמו עכשיו כ-60 מחוסרות עבודה (חלוצות).

העבודה היחידה שיש פה לפועלות - משק בית.

שאלתי את פינקלשטיין מדוע לא עושה המועצה כלום נגד עבודת ילדים בבח"ר? ענה - המפקחת מטעם הממשלה היא גלנר, וכבר פנו אליה כמה פעמים ואין היא שמה לב. ריכוזה בידיה כל העסקניות מטעם ויצו, הנה"צ והממשלה - ואין בכוחה או ברצונה למלאות.

לשם הספקת עבודה למח"ע פנו לרשימה של רופאים, פקידים

ועוד ע"ד עוזרות בית וגם פרסמו בעהונות - ולא נענו.

נוסדה מכבסת וחתחיל לפעול אחר הפסח. יעברו בה 5

חברות. המח"ע נשאלו אם היו הולכות לעבודות בנין (רצוף) - ענו

בשלילה, מלבד שהים, מי שהיו תרועה בהשה"צ בכנרת. כשמסעדה

דורשה מבשלח אין בין הרשומות בלשכה מתאימה לכך. בבית-הבריאות

יש אסנם קורסים לבישול - אבל זה סכוון בעיקר ל"גבירות". היו

מקבלים גם פועלות ללימוד - אבל יש שאלת הקיום בינתיים.

משק הפועלות דרש לפני חדשים אחדים חסש פועלות, וסח"ע

לא רצו ללכת, ורק מתקבוצים נמצאו מועמדות לכך. חוסר העבודה של

הפועלות הולך וגדל. לרגל המצוקה מפטרים רבים את ה"עוזרות" שלהם.

במוסדות - הדסה, ביקור חולים וכדומה - עובדות על-פי

רוב מהקדמות המזרחיות. רובן לא יודעות קרוא וכתוב. בהדסה 40%

הן אנאלפביות. במוסדות אחרים אינן מאורגנות וקשה לארגנן.
שפת העובדות האלה היא ערבית. גילן או 10-14, או - 40, ושני
גילים אלה קשה לארגן.

להסתדרות נשים עבריות יש מוסד "שני" - מוסרים למשפחות
עובדות חומר לרקמה ומוכרים את החוצרת. כמעט כל חימני השילוח
עסוקים בעבודה זו. העבודה היא בקבלנות. באופן בינוני מסתברים
2 לא"י לחודש בשקף העונה. יש שבמשפחה עובדות 4-5 נפשות.
המנהלת היא גב' קלוורי. המועצה ניהלה מו"מ עם "שני" ע"ד
חנאי העבודה בבית התפירה שלו (10 פועלות): 8 שעות עבודה,
מס סקביל, חופש בחגים (חול"מ, א"ב במאי) הכרת הארגון. החנאים
הוסכמו - אבל החוזה לא נחתם.

עם "מרבדית" (40 פועלות, רובן ילדות בוכריות פסיות)
באו בדברים על חנאי העבודה: 8 שעות (הפועלות נלחמו נגד זה,
כי הן עובדות בקבלנות ורוצות להשכר יותר). על השכר לא דנו -
כי מצב המוסד קשה. מנהל העבודה כבר לא קבל שכרו זה חמשה חודשים.
העובדות במרבדיה אינן חברות בהסתדרות. הפועלות הבוגרות כשהן
נישאות עוזבות העבודה וילדות נכנסות במקומן. הפרקציה ניסתה
לפעול שם - אך לא הצליחה.

העירוני שאלה ארגון "החברות" - נשי העובדים. הצעתי
למשוך לשם כך את רחל ושרה גליקליך. לכל אנשינו צפויה סכנה
התנוונות "בעלי-בית" עם הזדקנותם והשתקעותם בחיי משפחה פרטיים
בלבד, גדולה ביחוד הסכנה לחברה. החרושות החברה וזלזולו הרוחני
והחברתי בהיוותה ל"אשה" ולאם היא הרח סכנות לחנוכתנו.

ישיבה עם וח"ח: ארסם, שמעוני, רבין, פינקלשטיין.

אסרתי לחברים שברצוני לברר לא רק הפעולות התרבותיות שנעשות ושיש לעשות, אלא ביחוד המצב התרבותי וסימני ההוי החברתי של הפועל והפועלת.

שמעוני: החורף כמעט לא התקיימה ועדת תרבות. לא

היתה מזכירות. סודרה רק בשבועות האחרונים. המזכיר שמעוני.

המוסדות הקיימים: שעורי ערב לעברית, ארבע כחות, כ-70-75

חבר וחברה (רק כ-60% חברי ההסתדרות, בהם גם ערבים אחדים.

בהתחלה היו 15 ונשארו רק ארבעה, פועלים ומקידים. כל כחה 5

שעות בשבוע. מצב הצבור העברי בקרב הפועלים טוב, באגרות,

מלבד האופים, מדברים עברית, וגם בחיים הפרטיים, ברחוב מדברים

עברית, בעבודת מדברים יודית (פועלות-עברית). בבח"ס לנוער

עובד היו בהחילת החורף 90 תלמיד, מהם 50 תלמידות, הרוב הגדול

מהעדות המזרחיות מגיל 10-17, 3 כחות (אשתקד 4), לומדים שחי

שעות לכתב בערב, לומדים עברית, חשבון, גיאוגרפיה. מתאמצים

שהלומדים יהיו גם חברים בקלוב לנוער העובד, מסדרים גם פעולה

ספורטיבית, בקלוב תנה"ע יש חליפות - עליה וירידה. בחורף העבר

היחה ירידה גדולה בעקב המאורעות. בקיץ באו חברים אחדים של

המרכז והכניסו חיים בסניף. עלה מספר מבקרי הקלוב. סודרו

קבוצות שהקיפו כ-100 נער - לשיחות וללימוד, ומשתקים ספורטיביים.

בסוף הקיץ נסעו חברי המרכז - והקלוב ירד קצת. הפרקציה פעלה

בקרב ואחדים - מהטובים - נחפסו לה. בזמן האחרון יש הבראה.

מספר המבקרים הוא כ-60 - בשבת יותר. חברי הבהרות עוזרים לפעולה,

בקיץ - גם חברים מסמינריון הפועלים. הוקם סוף סוף חדר הסלאכת למסגרות וחריטה. לומדים 16 חלמיד שבע שעות בשבוע, המדריך מהנדס דומנברג. מרוצים מהמדריך, לומדים בהשק, אבל מקשים הרוצים לבוא ללמוד.

ב"הפועל" אין פעולה תרבותית, וחברי הפועל מהאוננים על כך. סידרו בקלוב הפועל הרצאה (על הספורט באנגליה) וחברי הפועל שנמצאו במקום - לא נכנסו לשמוע ההרצאה, וזו נחבטלה. הפעולה בקרב העדות המזרחיות נחקלת בקושיים, אם כי סרובים ביניהם (קורדים, אורפלים, גורזים) שאינם יודעים את האלף בית, וחוחמים באצבע. יש צורך בקלובים וחדרי קריאה בשכונות אך אין אמצעים. יש צורך בעבודה השכלה אלמנטרית באגודות אחרות - אופים, נהגים. האופים שפנו אליהם בעניין זה, אינם נענים. אין להם צורך בלימוד.

מטעם זה"ת לא סודרו הרצאות - אלא מטעם המסינריון לפועלים - קופמן הרצה על נושאים היסטוריים, הירצו עוד: אשבל, דינבורג, אשכול.

פאר הפעולה התרבותית בירושלים - המסינריון, כי מצא לעצמו "משוגע". יש שני לקויים גם פה: החלמידים הרצויים (עסקני ההסתדרות) אינם באים, הלמודים הרצויים (חיסות ההסתדרות) אינם נלמדים. חסרים המרצים המחאימים לכך. יש אומרים שהועלים אינם אוהבים לשמוע הרצאות מענייניהם המציאותיים. הפועלים קוראים ספרי "חברה", אוהבים לשמוע הרצאות פוליטיות. בסמינר יש עכשיו 70 חלמידים קבועים, מהם כ-40 שמחמירים

במשך שנים אחדות, 60% מהחלמידים הם פועלים, השאר "עובדים".
חצי השומעים - שומעות. הן הכי מחסידות. סבה העויבה באמצע
השנה עברה ממקום עבודה אחד לשני, עבודה לילה ועוד. הסורים
כולם בלי שכר, חלק מההוצאות נרשמו ואילו היו אמצעים אשר היה
לפרסמן או להכשירן לשימוש במקומות אחרים. (בקשתי שימציאו
לוח"פ השעורים על חכניקה הקריאה והעבודה חרותנית) של ברגמן,
ואחאמן להשיג 3-4 לא"י בשביל הוצאחן). יש שחי כחות לערבית -
24 לומדים.

בבי"ס סכני פרמי (מונטיפיורי) לומדים הרבה פועלים.
לפני שנה למדו 40, עכשיו כ-60, כמעט כולם פועלים, שהם נושאים
עצמם (מדוע לא יכולה ההסתדרות לשלם שעורים מקצועיים כאלה ?)
חלמידי הסמינר דורשים בחוקף שעורים הסתדרותיים.
פוע"צ סוכנים לחת סרצים - אברמוביץ וארם וגדל, והחברים דורשים
שאם לא ינחנו סרצים אחרים - אין רשות לדחות סרצים אלה.
פועלים מרבים לקנות ספרים. לדעת חברים אחדים יש
חומסים לאחדות העבודה שאינם קוראים אותו. חוג הראיה מצטמצם,
ההשכלה נפחתה, אולם בחוץ המסגרת המצומצמת מתבהרת ראיה הדברים.
בשעות העבודה מרבים לדבר בענייני ההסתדרות - אבל בעיקר רכילות.
(לדעתי אשם לא הצבור. אין הוא יודע את הפעולה הנעשית ברחבי
ההסתדרות. אילו היו ספרים לצבור על המשק החקלאי, על הפועל
במושבה, על פעולת יכין, תנובה - היו שמעים את הדברים בעניין
ולומדים גם להעריך את הדבר שיקרא בשם הסתדרות).
"דבר", לדעת החברים לא מסקף את ענייני ההסתדרות.

"סוסף" של דבר לא קוראים. אין חנוך הסתדרותי. יש חברים מסתלקים מעסקנות מחוץ יאוש - מכיוון שאין לחקן ולשנות. יש סכנה של החאבנות בהסתדרות. יש צורך שחברים מרכזיים יפגשו את הצבור - קבוצות, יחידים - לשמוע את מענוחיו, כאבו, משאלוחיו, לבררם ולהסיק הלכה למעשה את המסקנות. נשמעה גם מענה שהיה"ם סועה בסמכו על פקירות טובה בלבד. הצבור זקוק שיהיה לו "דך ארץ" בפני מנהיגיו, ושמנהיגיו יעמדו על גובה מוסרי ואינטלקטואלי נפסקו הקשרים בין המנהלים והמנוהלים. בקרב הצבור מחפשת לאט לאט כפירה בבנותם של הרבה פסוקים שנתקדשו אצלנו, מפני הפרצות או פרצות כביכול שנעשו ע"י פוסקי הפסוקים. מדברים על משכרות, פצויים. במשרדים יש הרבה נושן. הצבור עיף לראות חמיד אותו פקיד. לירושלם דרושים כוחות מרכזיים, נושאי דבר התנועה צריכים להפגש עם החברים. יש לעורר מצפון התנועה, למהרה. מה גדולים, רבים וקשים צרכי התנועה.

בשם אח"צ ישיבה עם ועדת חכנית הפעולה. צוינה רשימה של האקטיב: ספועלי הבנין - איש שלום, מוצ'ן, ריסוב, מרינוב, ישראל כרסון, קלמנסון יצחק, קולטון (מתבחרות), זילברשטיין, ברקוביץ, גוטליב, מרגולין מרדכי, קמנצקי, ארסט, רובינשטיין אליסלך, מירקין שמואל, בררצון, דיסטנפלד, אלרגנד, ארנה ליפשיץ טיוסין, קירה הרצל (תימני), גניס, קורלנדר, רבין. מצע: שלום כהן, חמדו (תימני), נפחא, צווייגנבנס,

צלניקר, יוליוס,

מסתכת: יבנה, רפפורט, כחנא, קנבל, קוסלר, יקיר

מורחי, זייטמן.

מצב: גוסטינסקי, רישטיין, סינצברג.

מאפיה: לבנון, פרס, פינטל, אמדורסקי, סרלין, דגני.

מחוצבים: חיים בן-אליעזר, יצחק פוטרוזה, גייסלבנד,

חיים.

מהבלה: ליטווק.

מרכבת: חיים כהן (מזכיר, מלשכה משוחטת), בן-משה,

צוקר.

מסתחים: בן-דוב, ברלינסקי, רבין, ארנן, זרמי, יוסף

פסח (שני האחרונים - לפעולה ערבית).

מדפים: גליכסמן, קנטרוב, פילס, דסה (ספרדי).

מבח"ר פרומין: סמולינסקי.

מהדסה: מרינוב, אברהם כהן, חנה קרמנינסקה, חסר לפר,

מלכה זגני, רחל בלכר, פרלמוטר, קיפניס, רחל וולינה.

מבקר חולים: נחמה פרידמן, רחל שטרן.

רופאים: ד"ר אלחנן רבינוביץ, גורביץ, מירשטיין.

מפקידים: פריץ לוינסטיין, אריכא, לוי, פלר, אהרונוביץ.

זגני, שוורץ, גבריאלי, מיימון, דיסטנפלד, שניידר, בן-סנחם, ארקין,

אלפרוביץ, ברוך יפה. לוינסטיין, שוכמן, זאבי, רוניק, שפירא,

בר-שירה, אולשן, קורנגולד.

פועלות: אסתר קליקא, פניה גרינברג, בחיה רבינוביץ,

אסתר קרמר.

מורים: אבישר, ארליך, לולו, שלי, שרה גליקליך,
אבי-זוהר, מרים כרסון, סילמן, דוסיס רחל, דינבורג, ספיווק,
מרים לוינ.

החלט שסיד אחרי הפסח תקרא אספה של הרשומים בהשתתפותי
לדון ולהחליט על חכניה הפעולה וחלוקת העבודה בקרב החברים.
לאחר בירור המצב וחלופי דברים בין הורים (אבישר, פינקלשטיין,
לוי, ארסט) על דרכי הפעולה הצעתי לארגן את פעולת המפלגה בשלושה
מסדים:

(1) מקצועי. חאי חברים בכל אגודה, לשם פעולה חנוכית
וספוגת באגודה, דיון בעניני ההסתדרות (בלי החלטה, כי רק מוסדות
ההסתדרות צריכים להחליט), בירור שאלות ספוגתיות וישוביות שאינו
נעשה באספה כללית.

(2) שכונתי. ארגון סניפי חברים בשכונות. בפיוור
היור שלמי קשה לרכז החברים במקום אחד. הפעולה הרגילה צריכה
להעשות בסניפי - השכונה. אם ימצאו האמצעים - יש לפתוח גם
שנים שלוש קלובים באזורים שונים בעיר. בשכונה שקשה ליסד
סניף - יש לקבוע מורשה או ועד ספוגתי.

(3) עדתי. יש שהעדה חופפת את השכונה, אך גם אז
מחויבת פעולה מיוחדת בקרב העדות הנחשלות, השכלה אלמנטרית
(לפעמים קרוא וכתוב וחשבון) והרצאות שבועיות על הנעשה בארץ
בשביל האלמנטים שאינם קוראים עיון.

בתקופת הקרובה יש לרכז מרץ המפלגה בפעולת השקל.

עד עכשיו נמכרו ע"י החברים 2.500 שקל. על-פי רשימות חברי ההסתדרות יש לברר מי מהפועלים לא רכש עדיין שקל. יש לראות לקרובי הפועל שיקנו שקלים. מוקדם לעשות פעולה בצבור לקראת הקונגרס אולם יש כבר עכשיו להציח את החברים בפעולה זו. אחרי הבחירות לאסה"נ עלינו לנחול נצחון עוד יותר גדול בבחירות לקונגרס.

עלינו לראות את גודל המפלגה לא לפי מספר חרשונים, אלא לפי מספר הבוחרים. ע"י פעולה בשכונות ובקדוח ובאגודות המקצועיות אפשר לגייס את כל הבוחרים למפלגה. מבינה זו נראית לי הצעתו של אבישר ע"ד גביה מס שנתי במקום מס חדשי במפלגה. במס שנתי אפשר להגיע לצבור יותר גדול. גם הוצאות הגביה תהיינה פחותות.

פעולה מיוחדת נדרשת להתיאח ההסתדרות. אינפורמציה שיטתית על פעולת ההסתדרות, מוסדותיה וחאיה בעיר ובכפר, סגן חי עם הצבור, הרמת חגובה של היחסים בין החברים ואל החברים, פעולה חנוכית וחרבותית יותר רחבת. שאלה מיוחדת - ומרכזית - הפעולה בקרב הנוער, הדורשת בירור מיוחד.

בירור זה נדחה לישיבת עם ארגוני הנוער שלנו בערב. אבישר קורר שאלת החישוב הכורדים ומזרחיים אחרים, שהיו לפני בואם לארץ חקלאים ויש להם מעט אמצעים. כחב על זא להרצפלד ולא קבל חשובה. הוא דורש להקציע מקום לספרדים בהחישבות האלף.

בערב. ישיבה עם ועד הנוער העובד. בעלי פנקסי חבר
יש 63, פנקסים ישנים היו עד 400, רבים היו פיקטיביים, ומידרו
מפקד חדש. יש עוד מספר חברים שלא החליפו פנקסיהם. לפני חצי
שנה קזב שמעוני את הסניף, וזמן רב לא היה אחר במקומו. מידרו
חמש קבוצות (אחת של חברות), המתאספות פעמיים בשבוע. קבוצת
סדרנים מתנהלת ע"י לוי יצחק. פעם בשבוע מתעסלים בקלוב הפועל.
במתכת, עץ, דפוס, משק בית, מחם - יש סקציות של נוער.
הנוער מתאונן קשה על הפרת חוק הגנת הנוער. יש צורך
שמוכירות הוה"פ חזמין את גלנר לישיבה משוחפת עם ב"כ הנוער
העובד וס.ס.ים לבירור השאלה.

. ישיבה עם הבחורות. מספר החברים 106: כ-80 פועלים,
20 חלמידים. מספר החברות קטן - אולי 15. הסבה חוסר מקומות
עבודה המעסיקים פועלות. יש סניף ברמת-רחל ובבית הכרם.
בגימנסיה יש חוג של 8 חברות. בבית הכרם יש חוג
של חלמידי הסמינר. בסמינר המזרחי לגננות יש חברות אחדות
(קונספירטיביות). חברינו מנהלים פעולה בקרב שני חוגים של
הנוער הלומד המזרחי: המשמר הצעיר (ספרדים) - כ-35 (חלמידי
סמינר וגימנסיה) חלק גדול מהם חברי ברית טרוטסקי.
החברים החימנים שהיו בבחירות יצאו לאחר שנוסדה
אגודת "בני שלום", כמאה חברים. אגודה זו מתנהלת ע"י חברינו.
ב"מח רחל" יש סניף המונה, לאחר העליה החדשה, כ-50 חבר.
בבחירות יש קבוצות (על-פי יחסי חברים) לחוגים (על-פי

נושאי הלימוד). יש חוג לחולדות חנוכה הפועלים העולמית,
לחולדות הציונות, קבוצה להיסטוריה סוציאלית חוג לערבית (12-15).
שאלתי למה אין חוג לקריאת ולמוד ספרות הפועלים בארץ.
החשובה - חוסר מדריכים מצד המפלגה - אשתקד סידרו שיחות שבועיות
על עניינים אקטואליים: שורץ, אולשן, פלר, פינקלשטיין. השנה
אין מרצים. רצו לסדר שיחה על א.ד. גורדון, לנין - ולא נמצא
סוחח.

סניף הבחירה קלט בחורף כמעט כל העליה הצעירה שנכנסה
לירושלם, רובם יוצאי הקבוצים - המאוחד והשה"צ (הקבוץ הארצי).
ארגוני נוער אחרים: "לגיון הצופים" - 180, עובדים
בו אחדים מפוע"צ, נוער לומד, עם בני 17. נחארגן ע"י הקה"א-
השה"צ, רובן חברות, תלמידות הסמינריון של המזרחי, ואחרות מגיל
11 עד 17 (המדריך בומי, מהשה"צ בחיפה).

בברית טרוםפלדור יש כ-160. יש נוער של הפועל המזרחי

"בני-עקיבא". הנוער הדתי נמשך אחרי הרויזיוניזם.

ספני חשעה המאוחרת החלטנו שבשבוע הבא תקבע בהשתתפותי

ישיבה משותפת של ב"ב הנוער העובד, הבחורות, הפועל, הסניף והמועצה.

ס' ניסן
27 מרץ
יום ו'

שבתי בצהרים לחל-אביב.

לע"ע נחבלו רק חוצאות אחדות סבחיורה לועירה הקלאית